

Meerlanden produceert jaa

De belangstelling voor de bodem neemt snel toe in de bloembollensector. Om die reden startte BloembollenVisie een tweede serie artikelen over dit onderwerp. In deze tiende aflevering gaan we op bezoek bij Meerlanden in Rijsenhout, een bedrijf dat van afvalophaler omturnde naar producent van gas, warmte en compost.

Tekst: Arie Dwarswaard
Fotografie: René Faas

Het maken van compost speelt daarin een essentiële rol."

MAAG

Door een van de bedrijfshallen van Meerlanden in Rijsenhout rijdt een enorme shovel af en aan. Vrachtwagens storten telkens weer nieuw groen afval, en dat vormt in feite de basis voor compost, die weer bij menig bloembollenkweker in de grond terecht komt. Tussen het moment van storten en het afvoeren van de compost door handels- en transportbedrijf Otte Lisse zit vier tot vijf weken.

Verantwoordelijk voor het hele proces is Gert-Jan Klaasse Bos, manager compostering en vergisting bij Meerlanden. Hij kwam vier jaar geleden hier werken, na eerst in Wageningen een master op dit terrein te hebben behaald. "Toen ik begon werd hier ook volop compost gemaakt, maar dat gebeurde in de eerste plaats in de open lucht, waardoor er niet het hele jaar dezelfde kwaliteit kon worden geleverd, en in de tweede plaats lag de nadruk meer op de kwantiteit dan op de kwaliteit. Sinds 2011 is dat veranderd. Toen is de slag gemaakt van afvalverwerker naar energie producerend bedrijf.

Die omslag leidde tot een hele andere benadering van het composteringsproces, aldus Klaasse Bos. "We hebben twee nieuwe elementen toegevoegd: in de eerste plaats zijn we van buiten naar binnen gegaan met het composteringsproces, en in de tweede plaats zijn we het groene afval gaan scheiden in producten met veel energie en met weinig energie. Tot de eerste categorie behoort het gft-afval dat afkomstig is van huishoudens uit dertien gemeentes uit de omgeving van ons bedrijf. In negen daarvan halen we zelf het huisvuil op, en in nog eens drie wordt het gft-afval verzameld bij de VAB in Voorhout, waar wij het weer vandaan halen. Ook afval van bloembollenbedrijven kan hier bij horen, zoals stelen en bollen uit de broeierij. Producten met weinig energie zijn bijvoorbeeld takken en houtsnippers. Het energierijke materiaal gaat na een reinigingsfase een vergister in. Dit kun je beschouwen als een hele grote maag, waarin door bacteriën het groene afval wordt omgezet in digestaat. Dit dient weer als basis voor het uiteindelijke composteringspro-

ces. Bij die omzetting komt onder meer gas vrij, dat wij weer gebruiken om ons wagenpark op te laten rijden. Ook leveren we gas aan het reguliere net. Afgelopen jaar was dit 2,4 miljoen m³. Het duurt twee tot drie weken voordat alle gft-afval in deze ketels is omgezet."

.....
 'We hebben afgelopen jaar door Relab Den Haan vier keer de compost laten bemonsteren op de aanwezigheid van schimmels, bacteriën en aaltjes, en al die keren is er niets gevonden'

Het digestaat vermengt De Meerlanden met het weinig energierijke groenafval en dat mengsel komt in een hal met vijf grote, afgesloten sleuven terecht. In deze sleuven wordt van onderaf warme lucht permanent door de hoop geblazen, waardoor het composteringsproces gelijkmatig en permanent verloopt. Omdat het in een afgesloten ruimte gebeurt is omzetten niet nodig, zoals dat buiten wel moet omdat de buitenkant van de hoop meestal kouder is dan de binnenkant. De temperatuur tijdens dit proces is hoog, aldus Klaasse Bos. "Tijdens het twee weken durende composteringsproces is de temperatuur in de hoop permanent 60°C of hoger. Dat is hoog genoeg om eventuele ziekteverwekkers te doden. We heb-

Vergisting

Compostering

rrond gft-compost

Gert-Jan Klaasse Bos (links) en Tom Otte: 'Kwaliteit en samenstelling door het jaar heen uniform'

ben afgelopen jaar door Relab Den Haan vier keer de compost laten bemonsteren op de aanwezigheid van onkruiden, schimmels, bacteriën en aaltjes, en al die keren is er niets gevonden."

Het composteren kost geen warmte, maar levert het wel op. Een deel ervan gebruikt Meerlanden om een nieuwe composthoop aan de gang te krijgen. Als het composteren eenmaal in volle gang is, voert Meerlanden de warmte af om door te leveren aan de naburige kwekerij De Arendshoeve. Ook gebruikt Meerlanden condenswater dat vrijkomt bij de warmtewisselaar, in veegmachines en bij het in de winter pekelen van de wegen met vloeibaar zout.

UNIFORME KWALITEIT

Zodra de compost klaar is en onder de productnaam MeerCompost wordt verhandeld, vervoert Otte Lisse dit naar het eigen bedrijf, of direct naar met name bloembollen- en vasteplantentelers op de duinzandgronden in Noord- en Zuid-Holland. Belangrijk voor hen is het gehalte aan stikstof en fosfaat. Volgens directeur Tom Otte van het grondbedrijf is het niet nodig dat telers telkens van een partij compost van Meerlanden een monster op fosfaat en stikstof nemen. "Omdat er binnen wordt gecomposteerd is de kwaliteit en samenstelling door het jaar heen uniform. Aan stikstof bevat het 7,5 kg per ton en aan fosfaat 3,5 kg per ton compost. Stikstof telt voor 10 procent mee, fosfaat voor 50 procent. De ondernemer kan met die gegevens zelf uitrekenen hoeveel fosfaat en stikstofruimte hij nog heeft. Dat is een groot

voordeel ten opzichte van stalmest, omdat dit nog wel wordt bemonsterd op het moment van levering. De koper krijgt dan pas achteraf te horen wat er aan stikstof en fosfaat in zit."

Door het proces van vergisten en composteren is het aandeel stabiele organische stof hoger dan bij andere compostingsprocessen, aldus Klaasse Bos. "Het materiaal ondergaat in feite een dubbele behandeling: eerst vergisten en dan composteren. Dat levert een hoger aandeel stabiele organische stof op." Otte vult aan: "En daar zijn vooral telers op de duinzandgronden steeds meer naar op zoek. Ze willen graag

het gehalte aan organische stof op peil houden en dat is met stalmest lastig. Deze compost is een prima alternatief."

Blijft over de vraag van de vervuiling. Compost is voor sommige ondernemers synoniem met stenen, plastic en glas. Klaasse Bos: "Voordat we beginnen met composteren vindt er al een eerste reiniging plaats. Als het compostingsproces achter de rug is, doen we dat nog een keer. We garanderen dat de compost minder dan 0,5 procent verontreiniging exclusief stenen bevat. We werken er hard aan om dat percentage nog verder omlaag te brengen."

Een vrachtwagen stort groen afval in de verwerkingshal